

vil jeg dertil svare, at det forsaavidt har havt en god Forberedelse, som det er overensstemmende med Principerne i de Love, som ere udfomne siden Loven af 1802. Naar man dernæst er kommen tilbage til den Paaastand, at der derved blev sat en Præmie paa usunde Boliger, saa lader det næsten til, at man tror, at Boliger er Noget, man kan købe paa Torvet, ganske som man vil have dem. Nei, man maa virkelig se hen til det Bærende; der er en Befolkning, som skal bo, og der er visse Boliger til, i hvilke Befolkningen skal og maa bo, den maa altsaa tage dem, som de ere, medmindre man bygger flere og bedre Boliger, og dette kan kun ske, naar man kan bygge dem billigere. Saaledes er det i Virkeligheden. Hvad angaar de tilbagegaaende Byer, da er det virkelig ikke muligt at blande saadanne Spørgsmaal ind her. Jeg skal dog gjøre den ærede Rigsdagsmand opmærksom paa, at den Mand, som først af Alle skrev om Mennesslægten's Historie, han, som vi kalde Historiens Fader, han begynder sin Bog saaledes: De Byer, som forud vare store, ere nu blevne smaa, og de Byer, som nu ere store, vare tidligere meget smaa. Saaledes var Erfaringen den Gang for 2—3,000 Aar siden, og den samme Erfaring er vedbleven siden den Tid; men dette er virkelig ikke Noget, vi kunne tage Hensyn til ved Behandlingen af et Lovforslag af den Natur som det foreliggende. Hvad kommer det Bygningsafgiften ved, at London maatte engang vil blive en lille By, som den har været engang før.

J. M. Mørk: Det ærede Medlem, som nu satte sig, sagde, at man maatte se vidt ud i Verden og ikke indskrænke sig til det engere, snevrere Punkt, men det forekommer mig, at det ærede Medlem ikke ser synderlig ud over sin egen Forening (Modsigelse af C. B. Rimestad), eller udover den Forening, som han omtalte. Det gjør mig meget ondt, hvis den Forening ikke kan komme ind under de Bestemmelser, som indeholdes i mit Forslag,

men saa er der jo den gode Lykke ved det, at, efter hvad det synes, giver denne Forening saa gode Renter, at den ikke behøver det, og man bør dog ikke af den Grund, at en enkelt Forening, en Forening, som synes at trives saa overordentlig godt, ikke kan komme ind under disse Bestemmelser, træde op imod, at den smule Begunstigelse, som der her er Tale om, bliver saadanne Foreninger til Del, der ikke paa Grund af Tilfældigheder, en uheldig Byggesmaade eller Sligt, komme i en saadan Defacience, at de mod deres Villie ikke give mere end 4 pCt., men saadanne Foreninger, som ikke ville have mere end 4 pCt. til deres Interessenter, fordi de ville gjøre en god Gjerning lige overfor Arbejderne. Jeg har kun det Ønske, at der maa danne sig Foreninger, som ville virke i Velgjørenhedens Tjeneste med en Selvopoffrelse, med den Selvopoffrelse, som det er nu kun at tage 4 pCt. Naar en saadan Forening bestaar eller kommer til at bestaa, saa synes det mig, at det ikke er nogen stor Sag, at man siger, at den skal have lidt friere Epillerum til at indrette sig, hvorved den, som jeg allerede i mit første Foredrag tillod mig at sige, mulig kunde se sig i Stand til at danne nye Former for Smaaleiligheder, saaledes at Arbejderne kunde komme til at bo hyggeligt og efter Omstændighederne godt. Det er kun det, jeg taler for, og jeg maa tilstaa, at det undrer mig, at der netop fra den Side kommer en Modstand imod mit Forslag. Den hele Sag er efter min Overbevisning overmaade lille i pekuniær Henseende lige overfor Statskassen, men dersom der er nogen Forening, som virker velgjørende og sætter Pris paa den foreslaaede Udvidelse — og det er udtrykkelig sagt mig, at der er saadanne Foreninger — saa siger jeg, Herregud, lad os give dem den smule større Frihed, naar de tro derved at kunne arbejde gaanligere, og det forekommer mig ikke, at der er nogen Grund til saa stærkt at modsætte sig det. Jeg tillægger ikke den Gjerning, jeg har gjort ved at stille dette Forslag, en saa vidtgaaende Betydning, at For-